

פרשת וירא
גליון תקס"ד
שנה י"ב

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מפי ספרים וסופרים

אבן טובה של אמונה

ולא תמכור אותו ואפילו תמסור נפשך עבודה... אבל אם כבר יש לך את האבן, למה שלא תהנה מסגולתה הנפלאה, ותחיה חי נחת, ועשירות? הרי כל אשר תרצה יהיה לך בכוח האבן הזו...".

הנמשל ברור: אברהם אבינו היה ראש המאמינים וגילה לנו את אבן הכי יקרה בעולם והיא האמונה בבורא עולם. שבכוח האמונה הזו יש כל הסגולות בעולם בבני חיי מזוני, וכל מילי דמיטב, ואותו אמונה נמסרה לנו מדור לדור מאב לבן וכן מבן לבנו ובכל דור ודור מוסרים נפשנו על אבן היקרה הזאת - האמונה בה' אחד. אבל יהודי שחי באמת עם אמונה יודע שבסגולת האמונה מונח הכול וכל הסגולות שבעולם כפי שהיה בימי אברהם אבינו ראש המאמינים.

ניתן לומר על דרך הדרוש זהו אם כן, המאמר בגמרא שפתחנו בו, אבן טובה הייתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו - היינו אבן היקרה הזאת של אמונה בחי העולמים, שכל /חולה הרואה אותו מיד מתרפא - שהיה בו כל הסגולות הנפלאות... אם כן הוא, גם אנו צריכים להשתמש באבן טובה הזאת ע"י שנתלה עצמינו באמונה עזה וחזקה על כל נשימה ונשימה, ופסיעה ופסיעה, במהלך כל חיינו, ע"י זה אפשר לפעול כל הישועות שבעולם...

ממשיכה הגמרא: "ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגול חמה" דבר נפלא יש ללמוד מן החמה, שיהיה מה שיהיה, תמיד השמש בגבורתה תאיר בכל התוקף ולא תתפעל משום מניעות המונעים אותה מלעשות תפקידה, היא - השמש מתחזקת בכל התוקף וממשיכה להאיר ולחמם וממלאת במסירות את תפקידה בעולם.

ועוד, שתמיד יש עננים המכסים את החמה, ועם כל זה איננה מתפעלת מזה, הולכת בתוקפה ואיננה מתפעלת מן 'ההסתרות', ואולי דווקא זה מוסיף נופך ליופייה עת שהיא נמצאת תחת ענן, ומזהירה - מחזה נפלא כאשר היא יוצאת מתחת הענן וכל עין תתפעל מיופייה

והמוסר השכל לגבינו: כך בזמנינו מוטל עלינו לעמוד איתנים וחזקים למרות כל הקשיים והמניעות וההסתרות אשר עומדים נגדינו ולאזור חיל בכל תוקף ועוז להאמין בה' אחד ולהאמין שעל כל פסיעה ופסיעה נמצא ה' אחד המשגיח על כל פרט ופרט מחיינו... ודווקא זה היופי שלנו וזוה נותנים נחת רוח להשי"ת כשרואה בדור חלוש כזה מתחזקים בכוחות למעלה מיכולותינו להאמין באמונה...

"וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עִלָּיו..."
מבאר רש"י: והנה שלשה אנשים - אחד לבשר את שרה ואחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם, שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות... אמרו ז"ל בגמרא במסכת בבא בתרא (ט"ז) אבן טובה הייתה תלויה לו בצווארו של אברהם אבינו שכל הרואה אותו מיד מתרפא ובשעה שנפטר אברהם תלאה הקב"ה בגלגל החמה.

משל למה הדבר דומה: גביר אחד היה נודע לשם ולתהילה מרוב עשור ורכושו, אבל בדבר אחד היה הוא משונה מכל הגבירים שכמוהו, שברכושו הייתה מצוי אבן יקרת ערך, שכל הון שבעולם אינו שווה נגדה. באבן הפלא הזו הייתה סגולה שכל מה שליבו חפץ בכל זמן היה מתקיים ע"י אבן הזו - עשירות, בנים הגונים, בריאות וכל מה שעלה על רעיונו כשרצה דבר מסוים, ע"י אותו אבן הייתה מתמלאת בקשתו.

ויהי ביום מן הימים כינס הגביר את כל צאצאיו, ואמר להם, הרי אדם אינו חי לעולם, וגם אני כשיבוא העת שאפרד מן העולם, אמסור לכם בירושה את האבן היקרה הזאת, אבל תדעו שעל אבן כזה צריכים זהירות יתירה - כי אבן כזו לא נמצא בכל כדור הארץ. ודעו! שצריכים אתם אפילו למסור נפשכם על אבן הזאת בכל תוקף ועוז.

והנה חלף ועבר זמן, והגביר הלך לעולמו, ויירש בנו את האבן היקרה הזאת והיה משמרה בכל תוקף ועוז כאשר ציווהו אביו... הזמן עשה את שלו ואט אט שכל מכל הסגולות המונחות באותה האבן שראה אצל אביו, חוץ מדבר עיקרי שהוא לא שכת, שיעבור עליו מה שלא יהיה, על אבן הזו צריך הוא למסור את נפשו.

ככה הלך מדור לדור מאב לבן, כולם ידעו יקרות האבן, ושצריכים למסור נפשם עליה אבל כל דור שחלף ועבר, היו הצאצאים שוכחים יותר ויותר סגולת האבן, אבל לשמור על האבן עד כדי מסירת נפש, נקודה זאת השריש כל אב לבנו מצאצאי אותו גביר...

לאחר שעברו כמה דורות, ועברו מאות שנים, הייתה האבן נמצא ברשותו של צאצא מן הגביר ההוא ועוד ידע אודות המסירות נפש הנצרך לאבן הזאת. יום אחד, בא אליו פיקח אחד שהיה חוקר והיסטוריון ונודע לו אודות סגולות האבן, וגילה לו: "הלא כולם יודעים שיש לך אבן יקרה ששווה כל הון שבעולם

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

הוא על פתחה של גיהנום. שידע שעדיין יש תקווה לנפשו, ועדיין הוא על פתחה של גיהנום, מי שזוכה לאור הדעת זה בבחי' אדם מהול מישראל כנ"ל, אינו מניח לירד לתורה, לכל יאבד חלק יעקב, כש"נ (מלאכי ג', ו') כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם. וזה הענין יושב פתח האוהל כחום היום, כחום היום היינו אש של גיהנום, כמ"ש ז"ל במדרש (מ"ח, ז') לכשיבוא אותו היום שבו (מלאכי ג', י"ט) כי הנה היום בא בוער כתנור. והיינו שכל יאמר לנפשו נואש רק ידמה לו כאילו הוא על פתח האוהל כנ"ל. (ישמח ישראל)

"גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה"

ויאמר ה' אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך (י"ח, ג). כ"ק אאמו"ר ז"ע אמר בקדשו על מאחז"ל (שבת כגז.) מכאן שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה כי עבור השכינה אין רבותא כ"כ לבטל עצמו, אבל לפני ישראל חבירו אם מבטל א"ע ומעורר אהבה ואחוה ורעות להכלל ישראל וזה יקר וחביב מאוד לפני הקב"ה.

(תפארת שמואל. ובסגנון דבריני הנ"ל נביא את דברי רבינו ה"שמוח ישראל" ז"ע שמפרש כך היינו דלקבל פני השכינה נחוץ מאוד מקודם הכנה דרבה להכין א"ע

"חלילה לך" - לעולם הבא

חלילה לך מעשות כדבר הזה. פירש"י ז"ל: חלילה לך. לעוה"ב: ולכאורה דברי רש"י ז"ל תמוהים דמה הקשר שבדברי? ונראה לבאר עפ"מ דאיתא דהאור הראשון נגזר לצדיקים לעתיד לבוא כמ"ש רש"י ז"ל (ריש בראשית). וכתב כ"ק מרן אדמו"ר ה"שמוח ישראל" ז"ע שעי" האור הזה מבינים שהכל הוא לטובה וזה הפי' חלילה לעולם הבא, היינו אף שבעוה"ב נדע שהכל הוא לטובה אף להמית צדיק עם רשע מ"מ חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע. (אמונת משה)

הכרת השי"ת צריכה להיות תמיד

כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו (י"ח, י"ט)
זהו פי' הפסוק שכל הדעת שזוכה האדם להכיר שהכל מחסדי השי"ת הוא מהשפעת הדעת מאאע"ה, והיינו שהקב"ה הודיע דעת גדול כזה לאאע"ה שיהיה בכוחו להשפיע וללמד דעת לכל באי עולם וזה שאחז"ל (מד"ר מ"ח, ח') אברהם ישוב על פתחה של גיהנום, שידע שעדיין יש תקווה לנפשו, ועדיין

לחיות כסא להשראת השכינה, אבל דבר זה קשה הוא עד מאוד, אבל זה שמכניס ומקבל בסבר פנים יפות כל האורחים הבאים אליו, אף שאינם כדאיים והגונים, ומרחם עליהם, זוכה לעורר מדה כנגד מדה אף שאינו כדאי והגון, לעלות לרום המעלות ולמדרגות גדולות רמות ונשגבות, ולחזות את נועם זיו אור פני מלך חיים)

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ (י"ח, ד'). פירש"י ז"ל: כסבור שהם ערביים. לימדה התורה שגם עם פחותי ערך ואפילו ערביים - צריכים לקיים מצוות הכנסת אורחים. (הרה"ק ר' יצחק מווארקין ז"ע)

ויתן לפנייהם והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו (י"ח, ח'). והוא עומד עליהם - מדוע - מטעם ששלושת המלאכים עמודי העולם ירדו למטה, הוכרח אאע"ה למלאות את מקומם בשמים - שעומד עליהם כלומר למעלה בשמים. (תפארת היהודי)

ואברהם הולך עמם לשלחם (י"ח, ט"ז). מתכוון באמרו 'ואברהם הלך', שבעוד שהמלאכים אינם אלא עומדים, רצה אאע"ה להשוותם לדרגתו שיהיו בבחי' "הולך" ולא "עומד". (קול שמחה)

באהלי צדיקים

בענייני ההתקשרות לצדיקים

מעלות רוחניות מההתקשרות לצדיקים

אך ידוע דברי קדשו של הבעש"ט זללה"ה המובא בספה"ק דרכושו של אדם כמו בהמותיו ועבדיו וכדומה הן המה חלקי נשמתו המתנוצצים מנפשו ורוחו, אשר הנצוצין שלו באים ומתפשטין לדברים וחלקים אחרים והנה הם מזדמנים לאדם להיות משמשיו והגון ורכושו. ובוא וראה מאבותינו הק' אשר תמיד היו עסקיהם לברר הניצוצות שלהם, והיו רועי צאן תמיד מחמת שידעו שהם מחקי נשמתם ושוורשם אשר נתפשטו במקנה שלהם. לכך היו מנהיגים את הצאן למרעה טוב למקום אשר הבינו ברוח קדשם הוא ראוי שם לברר אותן הניצוצה"ק. (אזהב ישראל)

ולא בבני אדם לבד שייך קרבת הצדיק, מה שטובה גדולה הוא לבני אדם שהצדיקים יקרבו אותם, אלא גם בכל הדברים ובכל החפצים שבעולם מזהב וכסף ומלבושים ומאכלים ומשקים מבהמה ורמש ועוף ודג וצומח ומתכות ואבנים טובות ומרגליות כולם יתאוו ויחמדו ויחפצו וישתוקקו לקשר ולדבק עצמן אל הצדיק. בכדי שעל ידו יתעלה ויתקרב הניצוץ הקדוש שבתוכם אל צור העולמים ברוך הוא מקור מחצבתו אשר בשמי השמים. והתחזקות כל המקוים ותכלית כל המאורות והשמחות לקשר ולדבק עצמו בכלות נפשו וחיותו למלך חי העולמים ברוך הוא וברוך שמו הנעלם והנשגב. (באר מים חיים)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

היום - אם כי היא למעלה בשמים מחמת למטה בארץ, כך הצדיק למרות היותו בארץ, אורו זורח בגובהי מרומים. (נועם אלמלך)

והשענו תחת העץ (י"ח ד'). תחילה סור מרע ורחצו רגליכם, ורק לאחר מכן עשה טוב 'והשענו תחת העץ' לימוד התורה שהיא עץ החיים. (מעגלי צדיק - דעעש)

ואקחה פת חלם וסעדו לבכם ואחר תעבורו כי ע"כ עברתם על עבדכם. שמעתי מהר"א זצ"ל מטבריא, שסיפר שכאשר הסתופף בצל הרה"צ ר' שמואל מסלונים זצ"ל בשנת תרס"ד לא חש בהתעוררות בזמן שהותו אצלו, עמד לפני מהר"ש לתנות את צערו בפניו, סיפר לו מהר"ש מעשה: חסיד א' נסע לרבו ר' צבי הערש מרימנוב זצ"ל, וכשהגיע הזמן שלו לנסוע הביתה, נכנס להיפרד מרבו ואמר לרבו: איני יודע במה אני חוזר לביתי. ענה רצ"ה זצ"ל: וקחה פת לחם - הריני לוקח השפעה יהודית, וסעדו לבכם - והנני מזריחה אל תוך לבכם, אחר תעבורו - תחושו בזאת לאחר נסיעתכם מכאן, ולמה מגיע לכם כל זאת, כי ע"כ עברתם על עבדכם - משום שאתם מתאמצים להגיע אל הצדיק. (דברי אמונה - תולדות אהרן)

אל נא אחי תרעו (י"ט, ז). פסוק זה מרמז על תפילה, דהנה הוא לשון תפילה, וזה פ"י הפסוק כאן: אל נא, אם א"א לפעול ע"י תפילה, אחי תרעו, לשון רעות, אזי העצה לזה להתחבר לצדיקים באהבה ורעות, ואזי יוכלו להוושע. (ארץ צבי - קוז'נגלוב)

"ויאמרו כן תעשה כאשר דברת" יודעים היו המלאכים דרכו של אברהם אבינו לאמור מעט ולעשות הרבה, ולפיכך אמרו: כן תעשה כאשר דברת, אבל לא יותר! ולא כמנהגך להוסיף על האמירה.

"וישא עיניו וירא... וירא לקראתם" סימן יש בידו של צדיק להבחין בין טוב לרע. בהסתכלו בפני אדם, אם רואה הוא אור עליון השורה עליו, מוכח שאותו אדם גם נושא חן בעיני ה'. וזהו שאמר הכתוב "וישא עיניו וירא" ראה בהם משהו אלוקי, מיד "וירץ לקראתם". (קדושת לוי)

"זעקת סדום ועמורה כי רבה" הרי צריך היה לומר זעקת העשוקים בסדום ועמורה? אלא התירוץ הוא שע"פ רוב, דווקא החמסן הוא זה שזועק, הוא כביכול הנגזל והמקופח... (ר' ישראל טרונק מקוטנא)

"ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים" מה טעם ניתנה המצווה לשחוט את יצחק מפי ה' יתברך עצמו ואילו המצווה שלא לשחטו נתנה מפי מלאך? אלא רמז גדול יש בדבר, ללמדך כי כדי לעשות רעה לאדם, אין לשמוע בקול איש ואפילו מלאך, כי אם רק לקול ה' יתברך עצמו. ואילו לגבי שלא לעשות רעה לאדם, אפשר לשמוע גם בקול מלאך! (דבש השדה)

וירא אליו ה' באלוני ממרא (י"ח, א). מכאן אנו למדים שגם בשעה שהצדיק נמצא בסביבת רשעים הממרים את פיו יתברך - ממרא - גם כך הוא זוכה לגילוי שכינה. (דגל מחנה אפרים)

והוא יושב פתח האוהל כחום היום (י"ח, א). כשם שהשמש - חם

כח העמידה בנסיונות

ע"י סייעתא דשמיא, חוץ מהדברים שעבד עליהם לבד, ואברהם אבינו עבד על מידת אהבה, ולעומתו יצחק אבינו עבד על מידת היראה, ואברהם אבינו מרוב אהבה לרבונו של עולם עשה זאת, וגם שילב יחד את מידת היראה, ובדמיון לאדם שעושה משהו למלך, יש פעמים שיעשה זאת מתוך אהבה ויראה למלך, אבל יש שיעשה זאת מתוך יראה למלך ולא מקורטוב של אהבה. ואברהם אבינו הגיע לדרגה הזאת, שאפילו, והוא הולך לעקוד את בנו יצחק, הוא עשה זאת מתוך אהבה ויראה.

וכלשון ה"שפת אמת" (שנת תר"ס) זול"ק: במדרש העקידה וישכם אברהם בבוקר. ובמדרש אהבה מקלקלת השורה. זהו עיקר החיבה מהנסיונות של אברהם אבינו ע"ה שעשה אותם באהבה רבה. כמ"ש בס' חובת הלבבות. וכן במשנה איתא עשר נסיונות נתנסה אברהם אבינו ע"ה ועמד בכולן פ"י עמד בבחי' אהבה שהיא מדתו של אברהם אבינו ולא זו אהבתו כמלא נימא מכל הנסיונות וזה דבר גדול מאוד. והנה הקב"ה משלם מידה במידה זה שכתב ומביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה, כי כשהקב"ה עושה חסדים לבני ישראל בזכות האבות אעפ"י שאינן ראויין מצד עצמם אעפ"כ עושה

מובא בזה"ק ש"אמירת העקידה מבטלת מיתה ומגינה מכל החולאים ובת קול מכריז ואומר 'אל תעש לו מאומה'. לכן כתבתנו פה חלק קטן כגדול על כח העמידה בנסיונות שהיה לאברהם אבינו בשעה שמסר נפשו לעקוד לשמו ית' את יצחק בנו, ומה שהשאיר לנו לימים רבים בזכותו ובזכות מעשה גדול זה.

שאלו להרה"ק מקצאק ז"ע: מדוע מיום נסיון העקידה דווקא לאברהם אבינו, ולא גם ליצחק? והשיב: מפני שבתורה כתוב והאלוקים נסה את אברהם, ולא כתוב והאלוקים נסה את יצחק. סתם ולא פירש.

החסידים כששמעו זאת לא הבינו פשר הדברים, והיה שם ביניהם הרה"צ ר' ברוך מטשיוויע זצ"ל, והסביר את דברי רבינו: דהנה כשנסתין לאדם מן השמים נוטלין ממנו את כל מדריותיו - שאם נשאר עם מדריותיו קל לו לעמוד בנסיון, ואם כתוב שהאלוקים נסה את אברהם הרי שמאברהם נטלו מדריותיו ולפיכך היה הנסיון לו. משא"כ יצחק שנשאר במדריותיו.

וביותר להרחיב פירוש הדברים, עפ"י המובא באריכות גדולה בספה"ק "נתיבות שלום", שכתוב שבשעה של נסיון לוקחים לאדם כל עזר שקיבל

החסדים באהבה, כאשר קיים אברהם אבינו את הנסיונות באהבה. עכ"ל הק'. והלימוד לנו מזה שאע"פ שהיה אברהם אבינו ע"ה למסור את נפשו ולהקריב את יצחק בנו, עם כל זה עשה זאת באהבה רבה, ללא שם נטיות לכאן ולכאן. וזה לימוד לנו, שאפילו ואנו עוברים נסיונות, וזה מעשים שבכל יום, צריכים אנו להקריב את באהבה רבה לרביש"ע ללא שום נטיות של מחשבה לכאן

ולכאן, ובודאי לאחר ימים נראה שכל זה היה סתם דבר קטן שבתחילה היה נראה לנו כדבר גדול. וכן יעזור השי"ת שיקיים בנו מאמר הכתוב "זוכר חסדי אבות" "ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה" במהרה בגאון השלימה השתא ובעגלא ובזמן קריב.

מעשי צדיקים

איך יכול ליקח אח את אחותו

בזמנו של הרב הקדוש המגיד רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א, היה איש אחד שגר במלון בכפר אצל שר אחד משרי פולין. והאיש היה חייב ממוון רב להשר, ולא היה ביכולתו לשלם לו. ותפש השר את האיש ואשתו ובניו והכניס אותם לבית הסוהר, לכל ימי חייהם. והאיש ובניו ישבו ימים רבים, עד שבא עת שאשתו ילדה שם בן זכר. ובאו אנשים חשובים להשר, והפצירו בו שיתן חירות ורשות להשובר ואשתו ובניו ביום השמיני למול את בנו. ונתן להם רשות ויצאו מבית הסוהר, והשר העמיד שומרים אצלם שלא יברחו. ונתאספו עשרה אנשים מהסביבה, ומלו את הילד, ועשו סעודת ברית מילה, ובא גם כן הסוהר מהחצר להשתתף בסעודה, ושתו י"ש הרבה עם הסוהר, עד שהיטיב לבו ביין.

אמר הסוהר להקרואים: "הנה, יש לי שלשה סוסים טובים, אשר הם קלים במרוצתם כמו הצבאים. ואם תשלמו לי, אז אגנוב אותם ואת אשתו ובניו, ואוליכם לעיר הרחוקה מכאן עשר פרסה בלילה הזה". כי היו ימי החורף, אשר הדרך חלקה בתכלית והלילה ארוכה מאד. והסכימו כולם לזה, ונתנו לסוהר כמה רובל כסף, וגנב את האיש ובניו ביתו, וברחו בתחילת הלילה. והשומרים היו כולם שיכורים מריבוי שתיית הי"ש, ונרדמו ולא ידעו מזה כלל. והנה, בזמן קצר נסעו שלש פרסאות מהחצר, ונזכרו ששכחו את הילד הנימול. ובכו בכייה רבה, והיה בדעתם לחזור. ולא רצה הערל, כי היה ירא לנפשו כי יתודע להשר שגנבם. ונסע עד שבאו בסוף הלילה להעיר, והערל חזר לדרכו. והנה בחצי הלילה כאשר פג הי"ש מהשומרים, קמו משינתם וראו שברח היהודי ובניו ביתו. ותיכף הלכו וסיפרו להשר. ושלח השר סוסים רודפים בכל הדרכים ולא השיגם.

סיפרו להשר: שהילד הקטן נשאר בחצר. ולקח השר את הילד, והיה בדעתו שהוא יהיה לו לעבד לעולם. וכאשר בא הסוהר מדרכו, סיפרו לו איך שהשובר ובניו ביתו ברחו מהחצר. והסוהר היה איש מוכשר אולם חשוך בנים, ובעיני השר נשא חן. והלך הסוהר להשר, וביקש ממנו שיתן לו את הילד והוא יגדל אותו בביתו ויהיה לו לבן. ונתן אותו השר, וגדל אצלו הילד עד שהיה בן שמונה שנים, וקרא להסוהר ולאשתו אב ואם. וכשהיה בן שמונה שנים, חנכו לעסוק במרעה הצאן.

פעם אחת היה בשדה עם הצאן, ונפלה קטטה בין הרועים. אמרו לו: "אל תדמה בנפשך שאתה מיוחס בן הסוהר. באמת אתה לא מבני עמנו, כי יהודי אתה". וסיפרו לו המעשה, ולא האמין לדבריהם. ואמרו לו: "אם אין אתה מאמין לדברינו, הא לך אות. ראה שאתה נימול, ואנו ערלים". וראה שכן הוא כדבריהם, וחשב בדעתו: אם כן שאני מיהודים, רצוני גם כן להיות יהודי כמו אבי ואמי, וחשב מחשבות איך לברוח לעיר בין היהודים.

פעם אחת נסע הסוהר ואשתו מביתם, וידע הנער שיחזרו לביתם רק אחרי כמה ימים. ותיכף אחר נסיעתם ברח לנפשו, עד שבא לעיר בין היהודים, וסיפר להם המעשה. ותיכף הלצו ממנו את בגדי השעטנו, ולבשו אותו בגדי יהודי וטלית קטן, ונתעבב שם כמו שנה, ולמד א"ב וסדר התפלה. ואחר כך נשלח משם לעיר אחרת, כי יראו פן יתודע הדבר, ושם למד חומש עד לימוד התלמוד, ונעשה בר מצוה. ואחר כך נסע משם לשיבה, ונעשה שם למדן בגפ"ת. ומשם לקח אותו איש הדר במלון ללמד עם בניו, ועסק במלמדות כמה זמנים.

הבעל הבית אשר עסק אצלו בעסק המלמדות, היה מחסידיו של הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א. פעם אחת כשנסע הבעה"ב שלו לרבו. אמר להנער: "הנה אני נוסע כעת מחר לרבי לזלאטשוב, אם רצונך לנסוע עמי אקח אותך".

אמר המלמד: "ולמה לא יהיה רצוני בזה? אדרבא, אפשר שהרב הקדוש יגלה לי מקום אבי ואמי". ולמחרתו נסעו שניהם לזלאטשוב, ונכנס הבעה"ב במחיצת קדשו, ואחריו נכנס המלמד וסיפר להרב כל הנעשה עמו, ואיך שהוא אינו ידוע מאביו ואמו איה מקום מגוריהם. ולא השיב לו הרבי על זה, רק לקח חתיכת קלף, וכתב על הקלף כמה תיבות, ותפר הקלף בתוך חתיכת עור. וציוה להמלמד שילבוש את הקלף תחת בגדיו, והקלף יהיה כן תפור ולא יפתח אותו, עד אם יהיה אצלו החתונה. וכשיעמוד תחת החופה, יהיה רב או מורה צדק אשר יפתח את תפירת העור, ויקרא מה שכתוב בהקלף, ואחר כך יכול לקדש את הכלה כדת.

אחר כך נסע חזרה לבית של בעל הבית והמשיך לעסוק במלמדות, והעור אשר היה תפור בו הקלף, לבש מתחת בגדיו תמיד, כאשר ציווה הצדיק, ולא פתח ולא ידע כלל מה שכתוב בהקלף. לאחר תקופה נסע ממקום זה למקום רחוק, ועסק גם שם במלמדות, עד שנעשה בן תשע עשרה שנה, אז התחילו לשדך לו את בת זוגו. ובמקום שהוא עסק שם במלמדות, רחוק כמו חמש פרסאות, היה דר איש עשיר בכפר. והאיש היה דרכו לבוא לפרקים אצל בעה"ב שהוא עסק שם במלמדות. ונשא המלמד חן בעיניו העשיר מאוד, עד שהיה אוהבו כמו אב את בנו.

ולהעשיר היתה בת כלילת המעלות, ורצה מאוד לזווגה עם המלמד, כי מאוד נשא חן בעיניו. עד שנמנר הדבר, וכתבו תנאים למז"ט, והגבילו זמן החתונה. וכשבא זמן החתונה נסעו הבעה"ב והמלמד להעשיר הנ"ל, וכשבאו לקח אותם העשיר בבכוד לביתו, עד שהיה החופה במז"ט. וכשעמד החתן תחת החופה, נזכר מציווי הרב הקדוש ר' מיכל, שלא יקדש את הכלה כי אם שיהיה תחת החופה רב או מורה צדק, ויראה מה שכתוב בהקלף. אמר למחותנו: "ידידי מחותני, אי אפשר לערוך את החופה היום". וסיפר לו הציווי מהרב, שצריך שיהיה רב נוכח תחת החופה, ודחו את החופה ליום המחר. ותיכף שלח מחותנו מרכבה לעיר הסמוך להכפר, להזמין את הרב לחופה. ולמחר בא הרב, ועשו החופה כנהוג, וקודם שקידש הכלה, לקח החתן את הקלף מתחת מלבושיו, ונתן להרב שיקרא מה שכתוב בו. וראה הרב שלא נכתב, כי אם שש תיבות הללו, היינו: "איך יכול ליקח אח את אחותו".

כראות הרב את זה, נבהל מאד ועמד כמשתומם, כי לא הבין את פירוש הכתב. והראה להחתן, והחתן כשקרא את הקלף נתמלא שמחה גדולה, והתחיל לספק בדידו, ויץ מהחופה בשירה ובזמרה לבית אבי הכלה. ונבהלו כל העומדים שם, והמחותן נבהל מאוד, כי חשב שאולי שגעון תפס את החתן. ושאל אותו הרב: "בקשתי שתגלה לי מה קרה ולמה אתה כל כך שמח מקריאת התיבות הללו". וסיפר לו החתן את כל המעשה מהחל עד כלה, ואמר להרב, ששמחתו הוא, כי דעתו שברור הוא שהרבי הקדוש ראה ברוח קדשו, שהמחותן הוא אבי, והכלה היא אחותי". אחר כך דרש וחקר הרב מהמחותן מאיזה עיר הוא, וסיפר לו איך שברח מהשר. ושאל אותו הרב: "וכי הציל כל בני ביתו?", אמר לו: "רק ילד קטן שכחתי שם". שאל אותו הרב: "כמה שנים עברו מזמן הבריחה?", אמר שחלפו תשע עשר שנה.

אמר החתן: "גם ימי חיי הם תשע עשרה שנה, ואני הוא בנך הילד הנימול ששכחת, והכלה היא אחותי". ואמר לו כל הסימנים שם, את שם הסוהר ושם השער מהחצר וכו'. ונתודע שהמחותן הוא באמת אביו, ונפלו זה על זה בבכיות רבות. ואחר כך גדלה השמחה בכפלי כפליים משמחת החתונה. והודו להקב"ה שבזכות המגיד הקדוש מזלאטשוב זכו להינצל, וזכה למצוא את אביו ואת אמו ומשפחתו.

בפי ישרים

ללכת בדרכי ישרים לפניך

לבער בלבנו השתוקקות עשיית המצוות

המלאכים עליו בדמות אנשים. כמה תמיהות עוליים מתוך הכתוב. א. 'והוא יושב פתח האוהל כחום היום' למה הכתוב כתב 'כחום היום' ולא 'כחום היום' או 'באור בוקר' ומה בא הכתוב

בפרשתן (י"ח, א') וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום. מפרש"י ז"ל (ומקור הדברים בב"מ פו): הוציא הקב"ה חמה מגנתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראוהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא

להשמיענו שהוא 'יושב פתח האוהל כחום היום'? ולפי דברי רש"י שהקב"ה לא רצה להטריחו, למה היה צריך להביא לפניו מלאכים בדמות אנשים? אברהם אע"ה יושב פתח האוהל כחום היום, מחכה לראות אם יעברו אנשים וירצו לסעוד לבם במאכל ובמשקה, או גם לנוח מעמל הדרך, והוא תר בכל הדרכים לראות אם מתקרבים אנשים ואפילו מרחוק, שכן אותם היו זמן סעודה לכל (כמבואר במפרשים), ואין שום הולך רגל באיזור כולו, לא עובר ולא שב, והוא מצטער בליבו על שלא יוכל לקיים מצוות הכנסת אורחים בגופו ממש. והקב"ה לא רצה להטריח אותו, ולכן הוציא חמה מנרתיקה, אבל הקב"ה רואה כמה רצון טוב וכמה השתוקקות לקיים מצוות הכנסת אורחים יש בליבו של אברהם אבינו ע"ה, ואפילו יש דברים שמנסים להניע אותו מזה, ועכ"ז הוא רוצה לקיים את המצוה בכל מאודו ובכל ליבו, ובנפשו הדבר, לכן הקב"ה עזר לו, והיות ואין אנשים בשעה כזאת שהולכים בדרכים, לכן הביא לו מלאכים בדמות אנשים שיאכל וישקה אותם, וידאג לכל מחסורם.

והכתוב אומר 'כחום היום' לכאורה למה לא כתב 'באור היום' או 'באור בוקר'? אברהם אע"ה ידע שזמן סעודה לכל היא בשעה רביעית, שעת מאכל כל אדם, והקב"ה ידע שזאת השעה שיבואו הרבה אנשים לאכול ולשתות, לכן הקב"ה הוציא חמה מנרתיקה. בנביא מלאכי (ג', ט) נאמר "כי הנה היום בוער כתנור" מפרש שם מהר"י קרא [היה תלמיד חבר של רש"י, ונקרא 'קרא' ככל הנראה ע"ש מלאכתו] "בדבר זה תוכל לראות ולבחון איזה צדיק ואיזה רשע, כשאני מוציא חמה מנרתיקה והיא בוערת כתנור שכולו בוער כאש". הפלא ופלא. שני הדברים תואמים אחד אל אחד. הוי אומר שהקב"ה רוצה לבחון אדם לראות באיזה דרגה הוא משייך את עצמו, אם לצדיק או ח"ו לרשע, הוא מעמיד אותו בנסיון ומוציא חמה מנרתיקה, והקב"ה מביט ורואה, ובוחר אותו לפי מעשיו. כך או כך, אברהם אע"ה הבין בנפשו שהקב"ה מנסה אותו, ולכן הוציא חמה מנרתיקה, לכן בער בליבו יותר לעשות המצוה, והשתוקק לקיים המצוה בפועל באותם רגעים, והוא ידע היטב היטב שאם יצא חמה מנרתיקה, אין דרך האנשים לצאת לדרכים, לפיכך הוא בדק ובדק תרתי משמע, עד שעלה בידו למצוא את המלאכים בדמות אנשים, וכיבד אותם להיכנס לביתו, ואמר להם (להלן פסוק ה') "וסעדו ליבכם ואחר תעבורו" ולא הציע להם לנוח, והיינו כדברינו לעיל, שידע שאין דרך האנשים שיוצאים לדרכים עם אור הבוקר ללון, רק לאכול ולשתות, ולהמשיך בדרך הלאה. ופירוש אומרו 'כחום היום' דהיינו שהיה אז חום השמש כחום כזה שמאוד חזק על כל היוצאים החוצה, ולכן היה קשה לצאת. (עפ"י שפתי חכמים החדש, דעת זקנים, רשב"ם, חזקוני, ביאור יונתן).

זאת ועוד, תיבת 'חום' מורה על התחממות, להורות שכ"כ בער בליבו, ורצה לקיים המצוה, והקב"ה ראה ממה בוער ליבו כלפי אש, "למען קמה עד שְׁקֵעָה הָאֵשׁ" (הושענות לסוכות), ולכן הביא לו מלאכים בדמות אנשים, שאם לא אין לו איך לקיים המצוה, שאין דרך האנשים לצאת לדרכים בימות החמה.

מעשה היה ביהודי חשוב, אשר נקרא לו לשם הסיפור ר' יעקב הנגיד. הוא היה חסיד של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ז"ע. ב"ה הוא התברך בשפע מלא ברכת ה', והיה לו עושר רב, וגם בית גדול ונאה. ובמיוחד היה מקיים את מצוות הכנסת אורחים, שאת זה הוא לא נתן למשרתים לקיים, אלא הוא בעצמו, היה אחר התפילה בליל שב"ק היה מחפש איזה יהודי שאין לו איפה לאכול, ועל אתר היה מזמין אותו לביתו לאכול ולשתות בשר ודגים וכל מיני מטעמים, לכבוד שבת מלכתא. וכן במשך כל ימות השבוע ידעו ההולכים בדרכים שכתובת אחת יש אם רוצים לאכול או לשתות, וגם אפילו לנוח מעט [או אפילו הרבה..]. אפשר בבית של ר' יעקב הנגיד. ומנהג היה לו, שכל יהודי שהיה מתארח בביתו, היה נותן לו מכל המאכלים, והיה דואג לכל מחסורו

בטוב טעם ודעת, ולקראת היציאה גם היה נותן לו צידה לדרך, כמה שטרות של מזומנים... ולכן גם העניינים והגבאי צדקה מצאו דרך קבע לבוא לביתו, ולצאת עם חופן שטרות. וכולם היו מברכים ומשבחים אותו על כל פועליו הרבים והמבורכים.

ימי החורף הגיעו, ועמם עונת השלגים, והגיעו זמנים שהוא לא מצא שום אורח בכל הדרך מביהמ"ד לביתו, וכן מסביב לביתו היה תר ומחפש אחר יהודי שצריך לסעוד את סעודת השבת ואין לו איפוא. הוא מחפש ומחכה, עוד שעה ועוד שעה, שהוא עוד לא קידש על הייך, ולאחר שעתיים של חיפוש הוא ראה שתי אנשים, על אתר הוא הזמין אותם לביתו לכל יום השב"ק, והבטיח להם שמעתה ולמשך יום השב"ק כל מחסורם עליו.

שתי אנשים אלו היו שונים ומזוירים, ולכן בכל השבת היה לו צער ועוגמת נפש מחד, שבקידוש הם ישבו ודיברו, לא נטלו ידיים, ואפילו ברכה קלה הוא לא שמע מפיהם, אכלו באופן גס בידיים, ועשו כל מיני דברים מזוירים. אבל מאידך, היה שמח במצוות הכנסת אורחים. "המבדיל בין קודש לחול" לאחר הבדלה תפסו אותו שתי האנשים האלה, ואיימו עליו שהם רוצים כל מה שיש לו, ולכן הם יהרגו אותו במייד! הוא לא יגע את נפשו מבהלה וצער, אבל הוא ביקש שיתנו לו לאכול את סעודת דוד מלכא משיחא קדישא, הם הגישו לפניו מגש על כל המאכלים ונתנו לו עוד שעה לחיות. הוא אכל, והתחיל לשיר זמירות למלכה מלכה, "אדיר איום ונורא" רבש"ע מיד רשעים הצילנו נא, "בצר לי לך אקרא" תעזור לי מיד עשו הרשע. ואז לפתע פתאום הם התחילו לשמוע מבחוץ קולות ורעמים חזקים, ותחלחל לבם בקרבם, וחיל ורעדה יאחזו, והם תפסו את עצמם וברחו מיד דרך החלון שעמד על ידם. הוא לא ידע את נפשו מרוב שמחה, הוא הביט בחלון לראות אם הם באיזור, ואין שום דבר. הוא הודה לקב"ה "פדה בשלום נפשי" על שחזר לחיים.

למחרת הוא מיהר ליסוע למורו ורבו הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאליב ז"ע, ומיד שנכנס לחדרו, פתח הרבי ואמר: "דע לך שבשעה שרצית וערכת את הסעודה לכבוד דוד המלך, ולכבוד מלכה מלכה, דוד המלך וכל פמילייתו ירדו לשיר איתך זמירות ושירות ותשבחות, והם עמדו לך שם להיות לעזר ולסיוע, ולהינצל ממות לחיים..."

ונסיים בדברי הצדיקים שאמרו ש"הקב"ה מתראה לכל אחד מישראל, ואפילו אדם שהוא 'ממרא' שהמרה פי הקב"ה, והוא, הקב"ה יושב פתח האוהל, לפתוח לכל אחד, שאם ישוב מיד תקבלו". ולכן שיש בידינו לעשות מצוה, וזה נראה שזה קצת קשה, או שיש מניעות בדרך, זה הכל נסיון לראות כמה אדם משקיע למען עשיית המצוות, וכמה רצון יש בידו לקיים המצוה בפועל. ולהוסיף נופך על דברינו, נביא מתוך דברות קדשו של רביה"ק בעל ה"ישמח ישראל" ז"ע (פרשתן אות ב', ועיי"ש בהרחבה בדיבוריו הק'), בגמ' כתוב (ברכות ח.) א"ר חסדא לעולם יכנס אדם שני פתחים בביהכ"ס ואח"כ יתפלל שני פתחים ס"ד. אלא אימא שיעור שני פתחים. וביאר בקדשו הרה"ק מראדזימין ש"כאשר יכנס אדם בפתח אחד, יראה שעוד יש פתחים הרבה נפתחים אח"כ, ועוד לא הגיע לפתח הפנימי", והיינו שמצוה גוררת מצוה, שאם עושה מצוה, יש אחריו עוד מצוה. וכן בכל מצוה ומצוה שעושים, או מעשה טוב שעושים, אם עושים ומקיימים אותה כראוי, יש עוד הרבה מצוות שיכולים לעשות לאחמ"כ. ואברהם אבינו ידע שבזכות מצוות הכנסת אורחים שיקיים על ידו, יכול להגיע בניקל לאהוב כל יהודי באהבת רעים, ולכן בער בליבו עוד השתוקקות עשיית המצוה, ולכן חיפש וחיפש עד שמצא את אותם מלאכים בדמות אנשים שהקב"ה שלח לו. ודפח"ח.

ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו שתזכנו לעשות מעשים טובים בעיניך, וללכת בדרכי ישרים לפניך, וקדשינו בקדושתך, כדי שנוכה לחיים טובים וארוכים ולחיי העולם הבא, אמן.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" ו"בנדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש"

או במספר טלפון ("קהילות"):

073-275-7000, ולהקיש קוד 8915

אין ניתן אגבא בפולין, אגבא אה פונק רחמי אגבא אפולנה
אגבא אגבא

לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

ע"י

הר"ר יעקב יוסף בקרמן הי"ו לרגל השמחה השמחה במעונו עם הולדת בנו שיחי' למזל טוב

נדב לע"נ

הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל נלב"ע ה' תמוז תשפ"א ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן - 540321 ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.